

2 of 48 DOCUMENTS

16 februari 2012 donderdag

Loonstijging is geen panacee

SECTION: Optiek; Blz. 9

LENGTH: 777 woorden

Raymond Gradus en Roel Beetsma

Ons land kent een lange traditie van beheerste loonontwikkeling, die ons volgens velen geen windeieren heeft gelegd. Het zorgt voor een gunstige prijsconcurrentiepositie die ons in staat stelt veel te exporteren. Volgens Rabobank-economen en het Centraal Planbureau werkt dit recept in deze Europese crisis niet meer. Die crisis zou juist verdiept worden doordat onze loonontwikkeling en die van onze oostburen de bestedingen drukken, wat ten koste zou gaan van de economische activiteit in de Zuid-Europese tekortlanden. Zij pleiten dan ook voor een versnelling van de loonstijging.

Een extra versnelling van de loonstijging in Nederland of Duitsland helpt volgens ons Zuid-Europa van regen in de drup. Op de eerste plaats vormt loonvorming de uitkomst van marktkrachten. De prijs van arbeid hangt, net als andere prijzen, af van vraag en aanbod. Als Nederland een hogere loonstijging wil realiseren, zijn dus beleidsinspanningen vereist die het effectieve arbeidsaanbod beperken. Denk bijvoorbeeld aan verhoging van de belastingen op arbeid. Ook aanscherping van de ontslagbescherming en verlenging van de maximale duur van de WW-uitkering komen dan in aanmerking, want beide maatregelen leiden tot een geringer effectief - arbeidsaanbod.

Het valt niet in te zien dat Nederland of Duitsland met een hogere loonstijging Zuid-Europa een plezier zou doen. Wanneer ze de teugels bij de loonvorming laten vieren, pakt dat immers ongunstig uit voor hun economische activiteit. Dat blijft uiteraard niet zonder gevolgen voor Zuid-Europa, want een geringere productie in

deze landen leidt tot een afname van hun importen. Daar staat wel tegenover dat Zuid-Europese landen een verbetering van hun prijsconcurrentiepositie realiseren ten opzichte van de overschotlanden. Bedenk daarbij wel dat die verslechtering van overschotlanden niet alleen kansen biedt voor de huidige tekortlanden, maar ook voor Oost-Europa, Azië en Latijns-Amerika. De Europese Unie is immers geen gesloten economie.

Ten tweede gaat het pleidooi voor een hogere loonstijging in Nederland of Duitsland eraan voorbij dat niets Zuid-Europese landen verhindert om de eigen economie structureel te versterken door het effectieve arbeidsaanbod te verruimen. Denk aan flexibilisering van de arbeids- en productmarkten en een neerwaartse loonaanpassing om hun producten meer concurrerend te maken. Zulke maatregelen leiden, via een drukkende invloed op de arbeidskosten, tot een sterkere werkgelegenheids-groei. De economische problemen van bijvoorbeeld Griekenland komen in hoge mate door stijgende arbeidskosten per eenheid product, sterker dan bij de concurrenten.

De bovenmatige loonstijging in Zuid-Europa in het euro-tijdperk komt mede doordat een aanpassing van de koers van de nationale munt niet meer mogelijk is. Vóór de euro slaagden ze erin om het verlies aan concurrentiekracht binnen de perken te houden via een geleidelijke waardedaling van hun munt. De daardoor relatief hoge inflatie beperkte de stijging van de reële lonen. Zolang vakbonden en werknemers daar blijven lijden aan die geldillusie, maakt de gemeenschappelijke munt het lastiger om de werkloosheid op een acceptabel niveau te houden.

Afscheid nemen van een beheerste loonontwikkeling vermindert, volgens CPB- en Rabobank economen ook het vermaledijde spaaroverschot. In een vergelijkbare redenering moeten overschotlanden de economie stimuleren omdat anders een permanente onderbesteding zou dreigen. Ook dat is een misvatting, omdat ze er dan er

ten onrechte aan voorbijgaan dat de spaaroverschotten een productieve aanwending kunnen krijgen in andere landen. En juist het versterken van het groeivermogen door flexibilisering van product- en arbeidsmarkten en versterking van het innovatieve vermogen trekt buitenlandse investeerders aan. Extra loonstijging of een andere stimulering bij ons werkt averechts uit, omdat het de noodzaak van deze structuurversterking minder acuut kan maken. Zuid-Europese landen moeten nu fors inzetten op structuurversterking, de enige manier om de crisis permanent te boven te komen.

Raymond Gradus is hoogleraar aan de VU en directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA. Roel Beetsma is hoogleraar aan de UvA.

Oproep aan de lezer

Is loonmatiging ouderwets?

VNO-NCW en minister Kamp houden vast aan het beproefde recept dat lonen niet mogen stijgen. Of heeft de euro behoefte aan een keynesiaanse stimulering die ons gigantische overschot vermindert en zwakke lidstaten helpt weer te groeien?

Geef uw mening in maximaal 300 woorden o.v.v. naam en woonplaats naar optiek@fd.nl Alle reacties komen op www.fd.nl; een bloemlezing volgt in Optiek.

LOAD-DATE: February 15, 2012

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

PUBLICATION-TYPE: Krant

JOURNAL-CODE: HFD